

редъ на нѣщата. Колкото нашенци, казва д-ръ Селимински, сж избѣгали въ разни времена изъ Турско (презъ войнитѣ въ 1755, 1774, 1783, 1812, 1830, 1854) въ Русия, тѣ сж намѣрвали тамъ най-голѣмо гостоприемство, настанявани сж на добри и плодородни земи, считани равноправни съ мѣстнитѣ жители, въ нѣкой случай дори привилегировани наспроти тѣхъ. Ето защо предприемчиви българи сж спечелили капитали и имоти, станали голѣми земедѣлци, па се отличили като добри стопани и скотовѣдци. И отъ духовна свобода не бѣха лишени. Преселницитѣ запазваха естествениѣ връзки по езикъ, вѣра, обичаи и народностъ съ сродницитѣ си въ Турция, пишеха си писма, посещаваха се, подпомагаха се взаимно. И лесно бѣ на хората тогава да правятъ разлика, коя държава, какъ постѣпва съ своитѣ поданици. Руското правителство не само не преследваше чувствата и стремежитѣ у нашитѣ преселници тамъ, но ги насърчаваше и развиваше, за да послужатъ за спасение на братята имъ въ Турция, когато другитѣ народи не постѣпваха така съ българскитѣ преселници у себе си.

Ето защо името на Русия ставаше все по-популярно и по-мило за българина. Всѣки искаше да му се разкаже нѣщо за великата славянска държава и да чуе, дали тя мисли скоро да направи нѣкоя постѣпка за бълга итѣ.

И когато се чуеше, че тя предприема нѣщо за насъ, народътъ се радваше отъ все сърдце. Русия съ много работи държеше будно народно очаквание. За да изучи нравственото състояние на България по-отблизо, тя нареди нейни хора да идатъ и проучатъ на самото мѣсто сродния български народъ.

Така българитѣ бѣха споходени презъ 1828 и 1829 г. отъ Венелинъ, а по-сетне отъ Погодинъ, Викторъ Григоровичъ, архимандритъ Порфирий Успенски и др. Тѣ проникнаха въ всичко българско, обиколиха всички български страни; откриха старини, книги, пергаменти, написани съ старославянска глаголица, събраха народни пѣсни, предания, описаха бита, вѣрата, нравитѣ и обичаитѣ на нашия народъ, а тъй сжщо събраха сведения за гръцкото духовенство и неговитѣ злоупотрѣби въ България. Тѣхнитѣ съчинения бѣха отпечатани и прѣс-